

Valsts pētījumu programmas
**"Latvijas kultūra –
resurss valsts attīstībai"**
zinātniskās un sociālās ietekmes
izvērtēšanas pārskats

Rīga, 2023

Saturs

Iesniegšana, izvērtēšana, īstenošana, uzraudzība	3
Regulējums, uzdevumi.....	3
Pārskata sagatavošanas informācijas avoti	4
Finansējums, izsludināšana, iesniegšana, iesniegumu izvērtēšana, finansētie projekti.....	5
Īstenošana, uzraudzība	6
Vidusposma un noslēguma zinātniskie pārskati, to izvērtēšana	7
Zinātniskā ietekme	8
Zinātniskie rezultāti	8
Zinātniskais devums.....	9
Zinātniskās kapacitātes pieaugums	10
Studentu iesaiste zinātniskajā darbībā	11
Sociālā ietekme.....	12
Ietekme uz valsts pārvaldi un rīcībpolitiku, tautsaimniecību	12
Ietekme uz sabiedrību	12
Ietekme uz kultūru	13
Komunikāciju aktivitātes	13
Projektu īstenošana, ekspertu ieteikumi izpildītājiem	14
Pētījumu tālākas attīstības perspektīva.....	14
Secinājumi	16
Pielikumi	18
1. Datu bāzēs <i>Web of Science</i> , <i>Scopus</i> un <i>ERIH PLUS</i> indeksētas publikācijas.....	18
2. Monogrāfijas, to nodaļas	19
3. Promocijas darbi	19
4. Ziņojumi, vadlīnijas, rekomendācijas.....	19

lesniegšana, izvērtēšana, īstenošana, uzraudzība

Regulējums, uzdevumi

Valsts pētījumu programmu īstenošanas kārtību kopumā nosaka:

[Zinātniskās darbības likums](#), pieņemts 2005.gada 14.aprīlī;

2018. gada 4. septembra Ministru kabineta noteikumi Nr. 560 "[Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība](#)".

Šis valsts pētījumu programmas mērķus un uzdevumus, finansējuma apmēru un īstenošanas termiņus nosaka:

2020. gada 14. maija Ministru kabineta rīkojums Nr. 263 "[Par valsts pētījumu programmu "Latvijas kultūra - resurss valsts attīstībai"](#)".

Detalizētu konkursa un projektu īstenošanas kārtību nosaka Valsts pētījumu programmas "Latvijas kultūra – resurss valsts attīstībai" īstenošanas un uzraudzības komisijas apstiprināts (2020. gada 5. jūnijs) nolikums:

[Valsts pētījumu programmas "Latvijas kultūra – resurss valsts attīstībai" projektu pieteikumu atklātā konkursa nolikums](#),

Saskaņā 2020. gada 14. maija Ministru kabineta rīkojumu Nr. 263:

Programmas virsmērķis - Latvijas mākslas un kultūras kapitāla efektīva izmantošana Latvijas ilgtspējīgai attīstībai.

Programmas mērķi - attīstīt cilvēkkapitālu un zināšanu bāzi humanitārajās zinātnēs, mākslas zinātnēs un sociālajās zinātnēs par procesiem Latvijas mākslinieciskās jaunrades un kultūras mantojuma jomā, to sociālo un ekonomisko ietekmi un ilgtspēju.

Programmas uzdevumi:

- attīstīt zināšanu bāzi par mākslinieciskās jaunrades vēsturi un aktuālajiem procesiem Latvijas kultūrā, tai skaitā mūzikā, literatūrā, teātra un dejas mākslā, vizuālajā mākslā, dizainā, arhitektūrā, audiovizuālajā un filmu mākslā un citās jomās, kā arī par sabiedrības un radošo kopienu iesaistes un līdzdalības praksēm un kultūras un mākslas procesu daudzveidību, ilgtspēju un saikni ar kultūras un kultūrizglītības vajadzībām, sekmējot pētniecības, augstākās izglītības un mākslinieciskās jaunrades saikni;
- attīstīt zināšanu bāzi par Latvijas kultūras mantojuma (materiālā, nemateriālā, dokumentārā) aizsardzību, saglabāšanu, tālāknodošanu, komunikācijas un pārvaldības jautājumiem, ņemot vērā mūsdienu tehnoloģiskās iespējas, ekonomiskos, sociālos un vides apstākļus, kultūras mantojuma un atmiņas institūciju lomu, kā arī par sabiedrības, īpaši jauniešu, un mantojuma kopienu iesaistes un līdzdalības praksēm;
- attīstīt pētniecības metodes un zināšanu bāzi par mākslinieciskās jaunrades un kultūras mantojuma nozaru ietekmi, tostarp sociālo un ekonomisko ietekmi, pārneses efektiem un lomu Latvijas valsts, sabiedrības un tautsaimniecības ilgtspējīgā attīstībā un nacionālās identitātes veidošanā.

Programmas kopīgie (horizontālie) uzdevumi:

- veidot un attīstīt starpdisciplināras konkurētspējīgas zinātnieku grupas programmas tematiskajās jomās;
- sekmēt zinātnieku iesaisti un viņu zinātniskās darbības attīstību programmas tematiskajās jomās;
- attīstīt mākslinieciskās jaunrades un kultūras mantojuma pētniecības metodes, tai skaitā digitālās metodes, integrējot tās kultūras jomu augstākās izglītības studiju programmās un kultūras mantojuma institūciju darbībā;
- attīstīt zinātnisko grupu sadarbību ar mākslinieciskās jaunrades un kultūras mantojuma nozarēm, tostarp sagatavojot šīm nozarēm nepieciešamos speciālistus;
- iesaistīties izglītības procesā, tostarp izmantot programmas zinātniskos rezultātus augstākās izglītības studiju procesā, nodrošināt prakses un darba iespējas studējošajiem, attīstot ar programmu saistītas maģistrantūras un doktorantūras studiju programmas;
- iesaistīties starptautiskos sadarbības tīklos un konsorcijs, īstenojot projektus Eiropas Savienības fondu un citās starptautiskās pētniecības programmās;
- informēt sabiedrību, iesaistot atbilstošās mērķa grupas, lai veicinātu zināšanu pārnesi, izpratni par pētniecības lomu un devumu sabiedrībai nozīmīgu jautājumu risināšanā;
- veicināt zināšanu pārnesi, nodrošinot rīcībpolitikas ieteikumu izstrādi;
- programmas īstenošanā nodrošināt sadarbību kopīgu aktivitāšu ietvaros (piemēram, publicēti oriģināli zinātniskie raksti, organizēti sabiedrības informēšanas pasākumi, konferences un semināri), tostarp ar kultūras mantojuma un atmiņas institūcijām.

Programmas īstenošanas laikā sasniedzamie rezultāti:

- priekšlikumu sagatavošana rīcībpolitikas plānošanai un ieviešanai, ņemot vērā aktuālos procesus Latvijas mākslinieciskās jaunrades un kultūras mantojuma jomā;
- kultūras ietekmes, tostarp sociālās un ekonomiskās ietekmes, mērīšanas metodoloģijas risinājumu izstrāde;
- datu kopu veidošana (piemēram, par aktuālajiem procesiem Latvijas mākslinieciskās jaunrades un kultūras mantojuma jomā, to sociālo un ekonomisko ietekmi un ilgtspēju);
- pētniecības rezultātu integrācija izglītības procesā;
- pētniecības rezultātu publikācijas brīvpiekļuves žurnālos un jauniegūtu pētniecības datu deponēšana pētniecības datu repozitorijās;
- citi pētniecības specifikai atbilstoši rezultāti.

Pārskata sagatavošanas informācijas avoti

Pārskats sagatavots izmantojot informāciju, kas dota pārskatā minētajos normatīvajos aktos un iepriekšējajos Latvijas Zinātnes padomes (turpmāk – LZP) sagatavotajos pārskatos, konkursam iesniegtajos projektu pieteikumos un to zinātniskajos vērtējumos, projekta īstenošanu iesniegtajos finansētā/īstenošanā projekta vidusposma un noslēguma pārskatos un tiem pievienotajos dokumentos, ekspertu veiktā vidusposma un nobeiguma pārskata zinātniskajos izvērtējumos.

Finansējums, izsludināšana, iesniegšana, iesniegumu izvērtēšana, finansētie projekti

Saskaņā 2020. gada 14. maija Ministru kabineta rīkojumu Nr. 263, Kultūras ministrija ir noteikta par atbildīgo institūciju programmas īstenošanā. Programmas kopējais finansējums – 1 075 350 *euro*. Programmu finansē no Kultūras ministrijas valsts budžeta programmā 20.00.00 "Kultūrizglītība" piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem.

Programmu izstrādāja Kultūras ministrija, sadarbojoties ar ministrijas izveidotu Programmas stratēģiskās vadības padomi (turpmāk – stratēģiskā padome), kuras kompetencē ir konsultēt ministriju par programmas stratēģiskajiem mērķiem un uzdevumiem, sniegt priekšlikumus programmas pilnveidei un izvērtēt programmas sasniegtos rezultātus pēc tās pabeigšanas. Programmas izstrādes gaitā Kultūras ministrija sadarbojas ar Nacionālo Kultūras padomi un Izglītības un zinātnes ministriju, tādējādi iesaistot visus svarīgākos nozares pārstāvjus programmas plānošanā. Notika konsultācijas arī ar LZP un Latvijas Zinātņu akadēmiju.

Informācija par iesniegšanu ir apkopota LZP sagatavotajā pārskatā: [Valsts pētījumu programmas "Latvijas kultūra – resurss valsts attīstībai" projektu pieteikumu atklātā konkursa izvērtēšanas pārskats, Rīga, 2020.](#)

LZP izsludināja konkursu 2020. gada 9. jūnijā, ar iesniegšanas termiņu 2020. gada 13. jūlijs. Viena projekta pieteikuma maksimālais finansējums nepārsniedz 1 000 076 *euro*.

Konkursā tika iesniegti divi projektu pieteikumi, ko iesniedza:

- Liepājas Universitāte ar sadarbības partneri Latvijas Universitāti;
- Latvijas Kultūras akadēmija (turpmāk – LKA) ar sadarbības partneriem Latvijas Mākslas akadēmija (turpmāk – LMA), Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmija (turpmāk – JVLMA), Latvijas Nacionālā bibliotēka (turpmāk – LNB), Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūts (turpmāk – LU LFMI).

Tika veikts katra projekta pieteikuma atbilstības konkursā noteiktajiem administratīvajiem kritērijiem izvērtējums, kā rezultātā abi pieteikumi kā atbilstoši tika nodoti zinātniskajai izvērtēšanai. Katru pieteikumu atbilstoši konkursa nosacījumiem izvērtēja trīs ārvalstu eksperti, kurus projektu sekretāri atlasīja atbilstoši projektu tematam.

Konkursa rezultātā tika pieņemts lēmums par LKA sadarbībā ar LMA, JVLMA, LNB, LU LFMI iesniegtā projekta kā augstāk novērtēta zinātniskajā izvērtēšanā pieteikuma finansēšanu. Projekts ieguva visu pieprasīto finansējumu 1 000 035 *euro* apmērā.

Projekta numurs: **VPP-KM-LKRVA-2020/1-0003**;

Projekta nosaukums: **Kultūras kapitāls kā resurss Latvijas ilgtspējīgai attīstībai** (*angliski: Cultural capital as a resource for sustainable development of Latvia*) (turpmāk – projekts);

Projekta iesniedzējs: Latvijas Kultūras akadēmija (LKA);

Projekta sadarbības partneri:

- Latvijas Mākslas akadēmija (LMA),
- Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmija (JVLMA),
- Latvijas Nacionālā bibliotēka (LNB),
- Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūts (LU LFMI).

Projekta vadītājs: Rūta Muktupāvela, Dr. (LKA rektore, profesore un vadošā pētniece);

Zinātnes nozares: Citas humanitārās un mākslas zinātnes, tai skaitā radošās industrijas zinātnes (Pamata nozare), Mūzika, vizuālās mākslas un arhitektūra (Papildus nozare);

Prioritārais virziens zinātnē: Latvijas valstiskums, valoda un vērtības, kultūra un māksla;

Viedās specializācijas joma: Sociālo un humanitāro zinātņu nozares ar horizontālu ietekmi RIS3.

Projekta kopsavilkums: Projekts CARD jeb Kultūras (C) un mākslas (A) resursi (R) attīstībai (D) izstrādāts, lai atklātu Latvijas ilgtspējīgai attīstībai un nacionālās identitātes veidošanai nozīmīgākās mākslas un kultūras vērtības, kā arī novērtētu un argumentētu to resursietilpību kultūras kapitāla veidošanā. Projektā novērtēti nozīmīgākie mākslas un kultūras kapitāla vairošanas resursi: arhitektūras, audiovizuālās un filmu mākslas, dizaina, mūzikas, teātra un dejas, kā arī vizuālās mākslas vēstures un mūsdienu fenomeni; aktuālā Latvijas kultūras ekosistēma, tās operatoru saiknes un ietekme, sabiedrības un kultūras auditorijas līdzdalība; kultūras mantojums, atmiņas institūcijas, mantojuma kopienu līdzdalība, jo īpaši jauniešu segments. Pētījumam ir divu līmeņu teorētiskais ietvars: projektam kopumā (kultūras kapitāla un kultūras ekosistēmas teorijas) un pakārtoti katras pētnieciskās aktivitātes uzdevumiem. Īpaša uzmanība pievērsta metodoloģijas, tai skaitā sociālās un ekonomiskās ietekmes noteikšanas, māksliniecisko pētījumu un digitālo metožu attīstībai. Projekta zinātnisko kvalitāti, ieviešanu un rezultātu ietekmi nodrošinās piecu zinātnisko institūciju konsorcijs, kura kapacitāti nosaka zinātniskās darbības rezultāti; iekšējā un starptautiskā partnerība; pētniecības, studiju un mākslinieciskās jaunrades sinerģija, cieša saikne ar kultūras un mākslas procesiem. Pētījums padziļināti un starpdisciplināri skata kultūras un mākslas vidi, veidojot plašu ietekmes mērogu politikā, nozarē un izglītībā;

Atslēgas vārdi: kultūras kapitāls, kultūras un radošā ekosistēma, mākslinieciskā jaunrade, kultūras mantojums, kultūras un mākslas ietekmes novērtēšanas metodoloģija.

Īstenošana, uzraudzība

Valsts pētījumu programmas "Latvijas kultūra – resurss valsts attīstībai" projekts VPP-KM-LKRVA-2020/1-0003 "Kultūras kapitāls kā resurss Latvijas ilgtspējīgai attīstībai" tika īstenots no 2020. gada 1. oktobra līdz 2022. gada 30. septembrim.

Uzraudzības struktūra ir veidota, lai nodrošinātu gan programmas projekta progresu, gan rezultātu sasniegšanu, gan arī finansējuma efektīvu izlietojumu, vienlaikus pozicionējot projekta rezultātus plašākā stratēģiskā kontekstā. Stratēģiskā padome sniedz konsultatīvu atbalstu programmas izstrādes un īstenošanas laikā un viedokli par programmas rezultātiem pēc programmas īstenošanas pabeigšanas. Programmas īstenošanas un uzraudzības komisija (turpmāk – komisija) regulāri seko gan projektu izpildes progresam, gan arī papildu projektu rezultātu izpildei. Komisija lēmumus par programmas īstenošanu un uzraudzību pieņem atbilstoši MK noteikumu Nr. 560 8. punktā un komisijas nolikumā noteiktajam, savukārt pieņemtos lēmumus izpilda LZP. Programmas ieviešanu nodrošina LZP, veicot finanšu un rezultātu izpildes uzraudzību, kā arī projektu zinātnisko rezultātu izpildes monitoringu un programmas noslēguma izvērtēšanu.

Lai uzraudzītu programmas īstenošanu un nodrošinātu MK 2020. gada 14. maija rīkojuma Nr. 263 "Par valsts pētījumu programmu "Latvijas kultūra - resurss valsts attīstībai"" 6. un 7. punktā noteikto uzdevumu izpildi, 2020. gada 26. maijā saskaņā ar MK noteikumu Nr. 560 8. punktu tika apstiprināts īstenošanas un uzraudzības komisijas (turpmāk – komisija) nolikums un izdots rīkojums par komisijas sastāvu. Komisijas sastāvā ir astoņi balsstiesīgi komisijas locekļi – četri no Kultūras ministrijas, viens no Izglītības un zinātnes ministrijas, pa vienam no Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras

organizācijas (UNESCO) Latvijas Nacionālās komisijas, biedrības „Laikmetīgās kultūras nevalstisko organizāciju asociācija”, biedrības „Laiks kultūrai”, kā arī komisijas eksperts bez balsstiesībām no LZP un Studiju zinātnes administrācijas.

Projekta īstenošanas rezultātā izlietotais finansējums atspoguļots 1. tabulā. Projektam tika piešķirts finansējums 1 000 035 *euro*. Projekta īstenošanā neizlietotais finansējuma atlikums 117,46 EUR apmērā pārskaitīts Kultūras ministrijas budžetā. Tādējādi projekta īstenošanai piešķirts finansējums izlietots pilnībā – 100,0%.

1. tabula. Projektā izlietotais finansējums (*euro*).

	Finansējuma kopējais apjoms	Atlīdzība (EKK 1000)	Preces un pakalpojumi (EKK 2000)	Netiešās izmaksas (nepārsniedz 25% no pārējiem uzdevumiem)
Piešķirtais finansējums, <i>euro</i>	1 000 035,00	636 642,00	163 386,00	200 007,00
Izlietotais finansējums, <i>euro</i>	999 917,54	634 680,13	182 253,74	182 983,94
Atlikums	117,46	1961,87	-18 867,74	17 023,06

Uz projekta noslēgumu iesniegto, bet vēl nepublicēto publikāciju publicēšana un rezultātu ilgspēja tiks pārbaudīta projekta pēcuzraudzības laikā.

Vidusposma un noslēguma zinātniskie pārskati, to izvērtēšana

Pēc projekta 12 mēnešu īstenošanas tā īstenošanā iesniedza vidusposma pārskatu, kam tika veikta zinātniskā izvērtēšana. Eksperti konsolidētajā vērtējumā rekomendēja “Turpināt projektu”, sniedzot detalizētus ieteikumus projekta tālākai īstenošanai.

Projekta noslēgumā tā īstenošanā iesniedza projekta rezultātu zinātnisko pārskatu, kam tika veikta zinātniskā izvērtēšana. Eksperti izvērtēja projekta zinātnisko devumu, sasniegto un potenciālo projekta ietekmi un tā īstenošanu, konsolidētajā vērtējumā atzīstot, ka “Projekta mērķis sasniegts”. Ekspertu sniegtie komentāri un secinājumi integrēti šī pārskata saturā.

Zinātniskā ietekme

Zinātniskie rezultāti

Projekta iesniegumā tika paredzēts noteikts skaits zinātnisko rezultātu. Paredzētais jeb solītais rezultātu skaits bija viens no zinātniskās izvērtēšanas punktiem kritērijā "Ietekme". Savukārt projekta noslēguma pārskatā projekta īstenotāji sniedza informāciju par projekta īstenošanas laikā sasniegtajiem zinātniskajiem rezultātiem. Kvantitatīva informācija par plānotajiem un sasniegtajiem zinātniskajiem rezultātiem dota 2. tabulā. Nozīmīgāko zinātnisko rezultātu saraksts pa to veidiem ir pielikumos Nr. 1.-4.

2. tabula. Plānoto un īstenoto (publicēto, iesniegto, izstrādāšanas procesā progresā esošo) projekta zinātnisko rezultātu skaits pa zinātnisko rezultātu veidiem.

Kategorija	Plānots (ievadiet)	Publicēts (skaits)	Iesniegts (skaits)	Progresā (skaits)
Origināli zinātniskie raksti, kuru citēšanas indekss sasniedz vismaz 50 procentus no nozares vidējā citēšanas indeksa, kas iesniegti vai pieņemti publicēšanai Web of Science Core Collection vai SCOPUS datubāzēs iekļautajos žurnālos vai konferenču rakstu krājumos	1	1	1	0
Origināli zinātniskie raksti, kas iesniegti vai pieņemti publicēšanai Web of Science vai SCOPUS datubāzēs iekļautajos žurnālos vai konferenču rakstu krājumos	28	23	15	0
Origināli zinātniskie raksti, kas iesniegti vai pieņemti publicēšanai zinātniskajos izdevumos vai konferenču rakstu krājumos, kuri iekļauti datubāzē ERIH PLUS	-	4	0	0
Citi anonīmi recenzēti zinātniskie raksti starptautiskos žurnālos un rakstu krājumos, izņemot konferenču materiālus	-	1	1	0
Citi anonīmi recenzēti zinātniskie raksti Latvijas žurnālos un rakstu krājumos, izņemot konferenču materiālus	-	1	0	0
Konferenču materiāli – kopsavilkumi līdz 1 lpp.	-	144	0	0
Recenzētas zinātniskās monogrāfijas vai to manuskripti	11	5	7	0
Manuskripti, kas iekļauti manuskriptu datubāzēs (<i>preprints</i>) un citas publikācijas, kas izdotas autoru atbildībā (nerecenzētas)	-	1	0	0
Zinātniskās datubāzes un datu kopas	7	0	7	0
Ziņojumi par rīcībpolitiku	6	2	4	0
Iesniegts projekta pieteikums	-	5	0	0
Bakalaura vai maģistra darbs	-	18/16	0	0
Promocijas darbs	-	2	4	0
Cits projekta rezultāts	4	45	0	0

Zinātnisko rezultātu apkopojums apliecina, ka kopumā tie ir sasniegti atbilstoši plānotajam un dažās pozīcijās pat pārsniedz plānoto. Jāakcentē, ka tabulā ir norādīti tikai tie rezultāti, kuros ir atsauce uz programmu saskaņā ar prasībām. Projekta ieviesējs savā atskaitē ir ievietojis arī tādus rezultātus, kur nav atsauces uz programmu. Jāatzīmē, ka ir veikta projekta rezultātu izplatīšana ļoti dažādos veidos, arī tādās, kas sākotnēji nebija plānoti projekta pieteikumā.

Web of Science Core Collection vai SCOPUS, kā arī ERIH PLUS datubāzēs iekļautajos žurnālos vai konferenču rakstu krājumos kopumā publicēto un iesniegto rakstu skaits ir 44, kas ir pusotras reizes vairāk nekā tika plānots. Tikai 1 publicēta un 1 iesniegta publikācija ir izdevumos, kuru citēšanas indekss sasniedz vismaz 50 procentus no nozares vidējā citēšanas indeksa, kas atbilst plānotajam. Pārējās publikācijas ir Web of Science Core Collection vai SCOPUS iekļautajos žurnālos ar zemāku ietekmes rādītāju vai tajos iekļautajos konferenču rakstu krājumos, kā arī ERIH PLUS datubāzē iekļautos izdevumos. Te jāņem vērā, ka šis Humanitāro un mākslas zinātņu nozaru projekts un ir veltīts pamatā atsevišķas valsts un nācijas tematikas izpētei. Līdz ar to fakts, ka pētījumu rezultāti pamatā ir publicēti minētajās datubāzēs indeksētos izdevumos, pats par sevi ir atzinīgi vērtējams un ļaus nodrošināt plašāku projekta rezultātu izplatību kā nacionālā tā arī starptautiskā mērogā, tajā zinātniskās sabiedrības daļā, kuru zinātnisko interešu lokā ir arī Latvijas kultūras jautājumi.

Monogrāfiju skaits atbilst plānotajam, ir publicētas 5 un iesniegtas publicēšanai vēl 7 monogrāfijas. Ļoti liels ir konferenču kopsavilkumu skaits - 144 kopsavilkumi, kas apliecina aktīvu nepastarpinātu projekta rezultātu izplatīšanu zinātniskajā sabiedrībā. Projektam ir ievērojami sasniegumi zinātnisko rezultātu izplatīšanā – ir izstrādāti 6 ziņojumi par rīcībpolitiku. Projekta ieviesēji veiksmīgi darbojušies zinātniskā un studiju darba sinerģijā - ir aizstāvēti 18 bakalaura, 16 maģistra un 2 promocijas darbi, sagatavoti aizstāvēšanai 4 promocijas darbi. Projekta iesniegumā bija paredzēti 4 Citi projekta rezultāti, bet noslēguma pārskatā īstenotāji ir informējuši par daudzkārt lielāku skaitu citu aktivitāšu un sagatavoto rezultātu. Kā nozīmīgākos var minēt 4 metodoloģijas par ietekmes mērīšanu, organizētas 7 izstādes, 10 konferences, 2 vasaras skolas, 18 seminārus un 3 diskusijas, kā arī sagatavots 1 muzikāls priekšnesums.

Zinātniskais devums

Projekta pētījumos apzināta kultūras ekosistēmas sarežģītība, tās attīstības šķēršļi un nepieciešamība pēc atbalsta, kā arī atklāta māksliniecisko kodu un kontekstu transformācija, raksturojot kultūrkapitāla vērtību izmaiņas dažādos vēstures periodos. Pētījumi palīdzējuši ilustrēt kultūras mantojuma daudzveidību un aktualizēt mūsdienu kultūras mantojuma saglabāšanas problēmas. Pēc ekspertu atziņām svarīgs projekta rezultāts ir jēdzienu “kultūras ekosistēma” un “kultūras kapitāls” skaidrojums. Ekosistēmās balstītas kultūras kapitāla jēdziena teorētiskās pieejas tika izmantotas gan mūsdienu kultūras un mākslas procesu izpētē, gan politikas rekomendāciju izstrādē.

Projekta ietvaros dažādu mākslas veidu -- arhitektūras, mūzikas, audiovizuālās mākslas (kino), vizuālās mākslas un skatuves mākslas (teātris, performance, deja, laikmetīgā deja) speciālisti kritiski analizēja kultūras vērtības un notikumus vēstures pavērsienu posmos. Īpaša uzmanība tika pievērsta kultūras un mākslas izpausmēm Latvijas teritorijā 19./20. gadsimtu mijā, padomju periodā, 20./21. gadsimta mijā, neatkarīgās Latvijas valstiskuma laikā (1918-1940, 1990-2020), kā arī varas un politisko režīmu maiņas periodos. Analīzei tika izvēlēti periodi un kultūras artefakti, kuriem ir nozīmīga loma kultūras kapitāla veidošanā. Turklāt īpaša uzmanība tika pievērsta tradicionālās un mūsdienu kultūras un mākslas mijiedarbības formām kā kultūras kapitāla daudzveidības resurs. Šāda pieeja ļauj nodrošināt sistemātisku un integrētu Latvijas kultūras un mākslas vērtību analīzi kā unikālu kapitāla akumulāciju. Zinātniskajās monogrāfijās un rakstos tika raksturotas mākslas parādības, kurām mūsdienu Latvijas kultūrvīdē un kolektīvajā atmiņā ir augsta sociālā un kultūras kapitāla vērtība. Projekta īstenošanas

procesā šie pētījumi tika aktīvi komunicēti vietējā un starptautiskā mērogā konferencēs, semināros un diskusijās.

Pētnieki mērķtiecīgi atlasīja gadījumu izpēti konkrētiem kultūras mantojuma segmentiem un mantojuma kopienām, kas spilgti ilustrē kultūras mantojuma daudzveidību (piemēram, LNB mākslas kolekcijas nepietiekami izpētītos elementus), vai aktualizē problemātiskās kultūras mantojuma saglabāšanas problēmas mūsdienās, piemēram, jauniešu līdzdalība materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma sargāšanā, šķēršļi piļu un muižu mantojuma saglabāšanā, NVO līdzdalība un ar to saistītie izaicinājumi.

Projekts ir veicinājis mākslas studiju metodisko pamatprincipu izstrādi – tika izveidots analītiskais modelis kultūras un radošo sektoru ekosistēmas analīzei, kā arī metodika ekonomiskās ietekmes mērīšanai. Pētījumos tika izmantotas mūsdienīgas metodoloģijas, kas apvieno humanitāro, mākslas un sociālo zinātņu metodes un instrumentus, tādējādi veidojot starpdisciplināritāti. Inovatīvas mākslinieciskās pētniecības metodoloģiskās pieejas tika aprobētas un integrētas JVLAM, LMA un LKA kopīgajā profesionālajā doktorantūras programmā “Mākslas”. Projekta ietvaros dalībniekiem bija iespēja izplatīt specifisko mākslinieciskās pētniecības un uz pētniecību balstītas mākslinieciskās jaunrades pieredzi projekta ietvaros organizētajās starptautiskajās konferencēs, pievērsties mākslinieciskās pētniecības projektiem un metodoloģijām, mākslā balstīto pētījumu specifikai dažādās augstskolās un zinātnieku, mākslas praktiķu kopienās starptautiskā līmenī, kā arī dažādās mākslās – vizuālajā mākslā, mūzikā, teātrī, kinomākslā un dejā. Izmantojot ekosistēmas izpētes metodoloģiskus principus, projektā tika apkopotas un analizētas empīriskās datu kopas. To analīze ļāva pētniekiem izstrādāt ieteikumus politikas veidotājiem un nozares pārstāvjiem.

Eksperti norāda, ka projekta aktivitāšu un visu zinātnisko rezultātu skaits nacionālā un starptautiskā līmenī ir iespaidīgs un dažās kategorijās ievērojami pārsniedz sākotnēji izvirzītos mērķus. Tomēr ir grūti atšķirt, kas ir tiešs projekta rezultāts un kas ir daļa no projektā iesaistīto institūciju darbības. Projekta lielākais izaicinājums bija starpdisciplināro pieeju integrēšana dažādās kultūras studiju jomās. Savu stratēģiju dalībnieki iedala trīs virzienos, kas aptver jaunu zināšanu integrāciju, mākslas vēstures izpēti un radošās ekosistēmas koncepcijas attīstību. Rezultātā projekts ir labi strukturēts.

Zinātniskās kapacitātes pieaugums

Projekta ietvaros tika nostiprināta un attīstīta sadarbība starp pieciem projekta partneriem - Latvijas zinātniskajām institūcijām, kas specializējas humanitārajās un mākslas zinātnēs. Šāda plaša mēroga sistemātiska un politematiska sadarbība tika īstenota pirmo reizi. Tā palīdzēja iegūt jaunu sadarbības pieredzi, paplašināt kontaktu tīklu, nostiprināt pētniecības kapacitāti un administratīvo pieredzi. Svarīgi, ka sadarbība ietvēra ne tikai projekta partnerinstitūcijas, bet arī citas zinātniskās institūcijas Latvijā, piemēram, projekta konferenču tematiskās sesijas tika organizētas sadarbībā ar Liepājas Universitātes Kurzemes Humanitāro institūtu; pētījumu rezultāti tika apspriesti pētniecisko darbu semināros ar Rīgas Stradiņa universitātes un Rīgas Tehniskās universitātes studentiem. LKA pētnieki cieši sadarbojās Rīgas Tehniskās universitātes docētājiem, izstrādājot mūzikas industrijas ekonomiskās ietekmes novērtējumu.

Tika attīstīta arī starptautiskā sadarbība plašā ģeogrāfiskā mērogā – ar dažādām institūcijām no Baltijas, Eiropas un Amerikas. Tā tika stiprināta, darbojoties tādos tīklos kā tīklā ELIA (Eiropas tīkls, kas nodrošina dinamisku platformu apmaiņai un attīstībai augstākās mākslas izglītībā), Kultūras politikas un tendenču apkopojuma asociācija, Eiropas novērošanas centru tīkls mākslas un kultūrizglītības jomā u.c. Šīs sadarbības rezultātā tapuši un tiek īstenoti kopīgi pētniecības projekti, piemēram, ietvara programmas Apvārsnis 2020 projekts “EU4ART_differences - Artistic Research in Europe”, ietvara programmas Apvārsnis Eiropa projekti “IN SITU: Place-based innovation of cultural and creative industries in non-

urban areas” un “Transforming crafts knowledge for a sustainable, inclusive and economically viable heritage in Europe / Tracks4Crafts”. Tāpat projekta aktivitātes turpinās vairāki Erasmus+ projekti. Projekta pētnieki attīstīja starptautisku sadarbību, arī strādājot pie kopīgām publikācijām ar ārzemju kolēģiem. Ir uzsākta sadarbība ar vairākām starptautiskām izdevniecībām, piemēram, “Bokler-Mare Balticum Stiftung”, Lexington Books; Bloomsbury Academics; Böckler-Mare-Balticum-Stiftung u.c.

Lai nodrošinātu zinātnisko rezultātu maksimālo izplatību, projektā tika ievēroti atvērto datu *Open Data* principi. Pētījumu rezultāti tika publicēti atvērtās piekļuves izdevumos, bet, ja tas nebija iespējams, tie tika izplatīti individuāli. Visi rezultāti pakāpeniski tika publicēti LKA mājaslapā par [Kultūras kapitāls kā resurss Latvijas ilgtspējīgai attīstībai/CARD](#). Atvērtās piekļuves sistēmā Zenodo ir izveidota projekta vietne [Kultūras kapitāls kā resurss Latvijas ilgtspējīgai attīstībai / Cultural capital as a resource for sustainable development of Latvia \(CARD\)](#) pētījumu rezultātu publicēšanai.

Studentu iesaiste zinātniskajā darbībā

Projektā iesaistīto zinātnisko organizāciju stratēģiska prioritāte ir attīstīt pētniecības, mākslinieciskās darbības un studiju vienotību. Tādēļ studentu iesaistei zinātniskajā darbībā projektā bija nozīmīga loma, rezultātā tas palīdzēja sasniegt jaunu sinerģijas līmeni. Kopumā 38 studenti no bakalaura, maģistra un doktorantūras programmām bija iesaistīti projektā dažādos laika posmos un tieši piedalījās pētnieciskajā darbībā. Piemēram, studējošie digitalizēja Latvijas Nacionālā Kultūras centra Tautas amatu meistarību kartotēku (n=4020), tika iesaistīti lauku darbu veikšanā, sagatavoja publikācijas un piedalījās konferencēs. Kopumā studējošie publicēja 23 rakstus (11 līdzautorībā ar docētājiem, 12 individuāli).

Studentu slodze pilna darba laika ekvivalentā (PLE) bijusi šāda: 2020. – 3,07; 2021. – 4,18; 2022. – 5,87). Tas ievērojami pārsniedz nolikumā paredzēto studējošo iesaisti vismaz 3,0 PLE izteiksmē vidēji projekta īstenošanas laikā un sākotnēji projekta iesniegumā paredzēto iesaisti 4,5 PLE apmērā.

Pateicoties lielajam pētniecībā iesaistīto studentu skaitam, kļuva iespējama jaunas pētnieku paaudzes attīstība. Piedaloties pētnieciskajā darbībā, daļai studējošo radās motivācija turpināt izglītību nākamajā līmenī, attīstot ar projektu saistītās pētnieciskās tēmas savās individuālajās studijās. Vadošie pētnieki darbojās kā studējošo bakalaura, maģistra un doktora darbu vadītāji visās galvenajās projekta tematiskajās jomās. Projekta laikā ir aizstāvēti 2 promocijas, 16 maģistra un 18 bakalaura darbi, vēl 4 doktorantu darbi ir pabeigti un iesniegti aizstāvēšanai.

Projekta pētījumu rezultāti ir integrēti 27 bakalaura, maģistra un doktora līmeņa studijuursos, tādējādi padarot studiju programmu daudzveidīgāku un piesaistot studējošo uzmanību projekta rezultātiem. Studenti bija viena no galvenajām mērķauditorijām projekta ietvaros organizētajām konferencēm. Viņi arī paši piedalījās konferencēs kā referenti.

Doktoranti ieguva iemaņas izstrādāt metodiskus materiālus, piedaloties kopīgās doktorantūras programmas metodiskā ietvara izveidē un ziņojot par to konferencēs. Lieli panākumi bija divām vasaras skolām, kurās piedalījās konkursa kārtībā atlasītie studējošie no 5 Latvijas augstskolām. Abas vasaras skolas tika īstenotas kā teorētiski praktisks studiju kurss, kas ļauj iegūt 2 kredītpunktus C (brīvās izvēles) daļā.

Studējošie tika iesaistīti pētniecībā balstītu mākslas projektu sagatavošanā. Kopumā tika īstenoti 8 mākslas projekti (koncerti, izstādes, performances). Piemēram, LMA doktorante Jana Kukaine sagatavoja laikmetīgās mākslas izstādi “Viscerālās pārejas” (2022), savukārt LKA Kultūras socioloģijas un menedžmenta programmas studenti studiju kursa ietvaros īstenoja laikmetīgās mākslas projektu “Ceļojums uz Utopiju: pētniecībā balstītas mākslas pieejas izmantošana sociālo problēmu analīzē” (2022)

Sociālā ietekme

Ietekme uz valsts pārvaldi un rīcībpolitiku, tautsaimniecību

Projekts ir veicinājis politikas veidotāju izpratni par kultūras ietekmi uz sabiedrību un ekonomiku un par parādībām un procesiem, kas nosaka Latvijas kultūras kapitāla daudzveidību un kultūras sektora ekosistēmu vitalitāti. Pētnieki regulāri sadarbojās ar Kultūras ministriju un tās tiešās padotības iestādēm. Tika organizēti semināri un konsultācijas politikas veidotājiem starptautiskā, nacionālā un vietējā līmenī. Pārskata periodā tika pieņemtas Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2022.-2027.gadam, kuru sagatavošanā aktīvi iesaistījās projekta dalībnieki. Ievērojams projekta rezultāts bija arī apjomīga UNESCO dokumenta par kultūras indikatoriem "Kultūra 2030. Indikatori" tulkojums un ar to saistītās diskusijas starp pētniekiem, UNESCO Latvijas Nacionālo komisiju un Kultūras ministriju par šo rādītāju pielāgošanu Latvijas situācijai.

Viena no projekta galvenajām koncepcijām – kultūras ekosistēma – tika aplūkota kultūrpolitikas veidošanas kontekstā, lai veicinātu diskusiju par dažādu ieinteresēto pušu iesaisti kultūrpolitikas veidošanā (t.sk. NVO sektors un radošās industrijas, publiskais sektors), tika izstrādāts pētījumos balstīts ziņojums politikas veidotājiem. Pētniece Ieva Zemīte ir Latvijas pārstāve Eiropas Savienības dalībvalstu Atvērtās koordinācijas metodes darba grupā par mākslinieku un radošo personu statusu un viņu nodarbinātību. Par šiem jautājumiem viņa regulāri informēja Kultūras ministrijas pārstāvjus. Projekta dalībnieki sagatavoja "Rokasgrāmatu par pētniecībā balstītām mākslinieciskām pieejām teātra un kino mākslā" un vērsa politikas veidotāju uzmanību uz mākslinieciskās izpētes jautājumu aktualitāti, lai veicinātu šī pētniecības veida attīstību mākslas un kultūras augstskolās. LNB aktivitātes pievērsās Latvijas atmiņas institūciju speciālo kolekciju pieejamības veicināšanai – izstrādāti politikas ieteikumi, LNB pētnieki konsultēja politikas veidotājus, veicot grozījumus Bibliotēku likumā (attiecībā uz speciālo kolekciju definīciju) un sadarbojoties ārkārtas situāciju plāna izstrādē.

Viens no projekta uzdevumiem bija mūzikas nozares ekonomiskās ietekmes mērīšanas metodoloģijas izstrāde, tika izstrādāts ziņojums par rādītājiem un organizētas konsultācijas ar Kultūras ministriju un ārzemju pieredzējušajiem pētniekiem.

Vietējā līmenī pētnieki ir attīstījuši aktīvu sadarbību un konsultējuši pašvaldību kultūrpolitikas veidotājus Daugavpilī, Jelgavā, Kuldīgas un Valmieras novadā. Projekta komanda izstrādāja rokasgrāmatu vietējām pašvaldībām kultūras attīstības plānošanā.

Ietekme uz sabiedrību

Pētnieki piedalījās kultūras un radošā sektora rīkotajos forumos, semināros, darbnīcās un mūžizglītībasursos, kas paredzēti kultūras, mākslas, tūrisma un izglītības profesionāļiem, tādējādi izplatot projekta rezultātus, iegūstot sadarbības partnerus kultūras sektorā un identificējot jaunas pētniecības problēmas un jaunas sadarbības iespējas kopā ar kultūras operatoriem. Sadarbībā ar LKA Mūžizglītības centru tika organizēti mūžizglītības kursi un semināri, kuros tika integrētas projektā iegūtās zināšanas un rezultāti.

Ievērojams projekta notikums bija Vasaras kultūras akadēmija novadu kultūras dzīves vadītājiem "Kultūrorientēta pilsētu un reģionu attīstība: pieredze un nākotnes izaicinājumi" (2022. gada 17.-18. augusts, 70 dalībnieki no reģionu kultūras iestāžu pārvaldēm un kultūras dzīves plānotāji). Turpmāk šāda vasaras skola tiks rīkota katru vasaru.

LNB un LMA sadarbībā ar muzejiem un citām atmiņas iestādēm organizēja divas vasaras skolas skolēniem, lai sniegtu praktisku lietošanas pieredzi kolekcijām atmiņas institūcijās. Tika izveidots ar mūsdienu skatuves mākslas definīcijām saistīto terminu glosārijs latviešu valodā, ko varēs izmantot

plašāka sabiedrība un ieinteresētās personas. Ir notikušas daudzas diskusijas starp pētniekiem un ieinteresētajām personām, pētnieki organizēja publiskas debates un izstādes. Minētās aktivitātes veicināja zināšanu pārnesi, kā arī palielināja mākslinieku un kultūras darbinieku profesionālo pašapziņu.

Ietekme uz kultūru

Visām projekta aktivitātēm ir tieša ietekme uz kultūru, tās izpēti, attīstību un kultūras aktivitāšu veicināšanu. Projektā novērtēti nozīmīgākie mākslas un kultūras kapitāla vairošanas resursi: arhitektūras, audiovizuālās un filmu mākslas, dizaina, mūzikas, teātra un dejas, kā arī vizuālās mākslas vēstures un mūsdienu fenomeni; kartēta un strukturāli analizēta aktuālā Latvijas kultūras un mantojuma ekosistēma, tostarp vērtētas kultūras mantojuma kopienu prakses, jo īpaši pievēršoties jauniešu līdzdalības izpausmēm mantojuma saglabāšanas kontekstā. Pētījumam ir divu līmeņu teorētiskais ietvars: projektam kopumā (kultūras kapitāla un kultūras ekosistēmas teorijas) un pakārtoti katras pētnieciskās aktivitātes uzdevumiem. Īpaša uzmanība pievērsta metodoloģijas, tai skaitā sociālās un ekonomiskās ietekmes noteikšanas, māksliniecisko pētījumu un digitālo metožu attīstībai.

Komunikāciju aktivitātes

Galvenais projekta komunikācijas aktivitāšu mērķis bija pieejamība – viegli un vienkārši izvietota, saprotama un daudzpusīga informācija par projektu, iesaistītajām institūcijām, pētniekiem un sasniegtajiem rezultātiem. Uzsākot projektu, komanda izstrādāja vadlīnijas, kas paredzēja maksimālu komunikācijas aktivitāšu daudzveidību (izstādes, debates, publiskas sarunas, populārzinātniski raksti, drukātajos un elektroniskajos medijos, emuāri, TV un radio uzstāšanās u.c.), pielāgojot tos dažādām mērķauditorijām. Lai izplatītu informāciju par projektu, tika organizētas dažādas komunikācijas aktivitātes:

- (1) iesaistīto institūciju mājas lapās (LKA portāla lapa [Kultūras kapitāls kā resurss Latvijas ilgtspējīgai attīstībai/CARD](#)) un projekta *Facebook* kontā [VPP projekts Kultūras kapitāls kā resurss Latvijas ilgtspējīgai attīstībai](#) tika ievietota un regulāri papildināta vispārīga un aktuāla informācija par projekta norisi, aktivitātēm un rezultātiem;
- (2) tika īstenota mērķtiecīga un individuāla regulāra komunikācija ar Latvijas plašsaziņas līdzekļiem, gatavojot ziņas un izsūtot preses relīzes Latvijas medijos un interneta ziņu platformās, veidojot intervijas ar projekta dalībniekiem interneta ziņu platformās, radio un drukātajos medijos (arī reģionālajos) un izplatot video ar subtitriem angļu valodā utt.;
- (3) konkrētām mērķa grupām tika organizētas komunikācijas aktivitātes *Spotify* un *YouTube* platformās, veidojot aplādes;
- (4) projekta konferences tika pārraidītas tiešsaistē interneta vidē (visbiežāk projekta *Facebook* kontā), padarot projekta rezultātus pieejamākus plašākai auditorijai;
- (5) tika nodrošināta regulāra komunikācija un informācijas apmaiņa ar lielākajām kultūras nozaru ieinteresētajām pusēm un profesionāļiem: pētnieki piedalījās nozares rīkotajos semināros un konferencēs, savukārt kultūras darbinieki piedalījās informācijas izplatīšanā par projekta pasākumiem un rezultātiem.

Kā komunikāciju aktivitāte vērtējama arī atvērtās piekļuves sistēmā Zenodo izveidotā projekta vietne [Kultūras kapitāls kā resurss Latvijas ilgtspējīgai attīstībai / Cultural capital as a resource for sustainable development of Latvia \(CARD\)](#).

LZP savā portālā izveidoja atsevišķas lapas, kas veltītas Valsts pētījumu programmai "[Latvijas kultūra – resurss valsts attīstībai](#)" un tās ietvaros īstenotajam projektam [VPP-KM-LKRVA-2020/1-0003 "Kultūras](#)

[kapitāls kā resurss Latvijas ilgtspējīgai attīstībai](#)”, kurās ir informācija par programmu un projektu, to īstenošanu un rezultātiem.

Projektu īstenošana, ekspertu ieteikumi izpildītājiem

Projekta vadītājs kopā ar vadošajiem pētniekiem ir izveidojis spēcīgu zinātnisku komandu, kas ir nepieciešama šāda starpdisciplināra un plaša projekta gadījumā. Konsorcijs partneru starpā ir vērojama spēcīga sinerģija, kas arī nodrošinājusi panākumus. Projekta vadība ir veiksmīgi darbojusies, izmantojot dažādas projekta pārvaldības struktūras, piemēram, projektu vadības grupu, darba pakešu vadītāju grupu, kā arī konsultatīvo padomi. Pateicoties labai pārvaldības sistēmai, projekts ir piedāvājis nozīmīgu ieguldījumu teorētisko koncepciju izstrādē. Projekta daudzveidīgie zinātniskie rezultāti ir izmantoti gan, veidojot ieteikumus dažādām lēmējinstīcijām, gan konsultācijās un dažādos publicitātes pasākumos sadarbībā ar ieinteresētajām pusēm. Diskusijas ar starptautiskajiem partneriem sniedza papildu argumentāciju ieteikumiem politikas veidotājiem un ļāva uzlabot māksliniecisko pētniecību un tehnoloģisko un netehnoloģisko jauninājumu pārnešanu mākslā un kultūrā.

Projekta ieviešanas riski tika apspriesti projekta vadības un darba pakešu vadītāju grupā. Īpaša uzmanība tika pievērsta aktivitāšu kavēšanās riskiem Covid-19 ierobežojumu dēļ. Tas ir ietekmējis arhīvu un kolekciju pieejamību, kā arī aizkavējis daļu lauka darbu. Tāpēc 2021. gada vasarā notika intensīvāks darbs, lai izpildītu saistības. Pandēmijas dēļ projekta īstenošanas pirmajā daļā ir veiktas dažas izmaiņas, galvenokārt saistībā ar dalību konferencēs, ārzemju braucieniem un monogrāfiju iespiešanas termiņiem, taču tās nav būtiski ietekmējušas projekta rezultātus. Pētnieku un studentu starpinstīciju un starppaaudžu komandas darbs ir samazinājis pētniecības sadrumstalotību un pavēris jaunas vertikālas un horizontālās resursu apmaiņas formas.

Eksperti uzsver, ka projekts ir labi pārvaldīts un sinerģija starp konsorcijs ir labi attīstīta un vairākkārt demonstrēta, piemēram, kopīgos pasākumos (vasaras skolas un konferences); kolektīvs darbs pie doktorantūras programmas izstrādes; kopīgas publikācijas; lekcijas, pētnieciskie semināri, kas paredzēti studentiem no vairākām iestādēm. Budžets ir rūpīgi pārvaldīts, lai gan atsevišķos gadījumos izdevumi ir pārsnieguši plānoto budžetu. Kaut arī zinātniskie rezultāti kvantitatīvi pārsniedza plānotos, tomēr eksperti iesaka vairāk tiekties publicēties prestižās izdevniecībās un augsti novērtētajos SCOPUS un WoSCC indeksētos žurnālos.

Pētījumu tālākas attīstības perspektīva

Izveidotais Latvijas sadarbības partneru konsorcijs ir svarīga projekta ideju turpmākās attīstības platforma. Projekta ieviešēji apliecina, ka uzsāktā sadarbība tiks turpināta gan zinātniskajā, gan studiju līmenī. Visas trīs akadēmijas turpina sadarbību mākslinieciskās pētniecības metodoloģijas izstrādē. Sadarbība turpinās arī kultūras mantojuma izpētē. Balstoties uz projekta rezultātiem, ir izstrādāti un iesniegti jauni nacionālā un starptautiskā līmeņa pētniecības projekti. Daži no tiem jau ir apstiprināti un uzsāka darbību, piemēram, teātra pētnieki turpina savu darbību projektā “Skatuves mākslas tekstu tulkojumu antoloģija”, iesaistot papildu zinātniskos partnerus un piesaistot finansējumu. Ir uzsākts darbs pie idejas izstrādes jaunajam pieteikumam Valsts pētījumu programmu konkursu uzsaukumos.

Starptautiskā sadarbība tiks turpināta gan zinātniskajā, gan projektu izstrādes un ieviešanas, gan politikas veidošanas līmenī – top kopīgas publikācijas, uzsākts darbs pie dažādu starptautisko projektu (tai skaitā Apvārsnis Eiropa) izstrādes un ieviešanas, projekta aktivitātes turpinās vairāki Erasmus+ projekti, iesaistīšanās starptautiskajās kultūras un mākslas asociācijās ļauj veiksmīgāk veidot Latvijas kultūrpolitiku. Ir uzsākta sadarbība ar vairākām starptautiskām izdevniecībām, kur tiek plānots sagatavot un izdot trīs sējumu izdevumu par Baltijas valstu arhitektūras un mākslas mantojumu.

Projekts ir veicinājis zinātniskā un kultūras un mākslas sfēras darbinieku sadarbību, iniciatīvas tiks turpinātas arī nākotnē, piemēram, ir nolemts katru gadu organizēt Vasaras kultūras akadēmiju novadu kultūras dzīves vadītājiem, kas pirmo reizi notika 2022. gadā. Paredzams turpināt sadarbību arī kultūras politikas jomā, sniedzot konsultācijas politikas veidotājiem un kultūras darbiniekam.

Kā projekta rezultāti ir norādīti arī sagatavoti 2 projektu iesniegumi LZP Fundamentālo un lietišķo pētījumu projekti konkursos, 1 projekta pieteikums Valsts pētījumu programmas konkursā, kā arī dalība 2 konsorcijs, kas sagatavoja projektu iesniegumus ietvara programmas Apvārsnis Eiropa konkursos.

Secinājumi

Projekta zinātnisko kvalitāti, ieviešanu un rezultātu ietekmi nodrošināja piecu zinātnisko institūciju konsorcijs, kura kapacitāti nosaka zinātniskās darbības rezultāti; iekšējā partnerība un starptautiskā sadarbība; pētniecības, studiju un mākslinieciskās jaunrades sinerģija, cieša saikne ar kultūras un mākslas procesiem. Projekta zinātniskie rezultāti liecina, ka atbilstoši programmas mērķim un virsmērķim, ir izpildīti programmas uzdevumi:

- ir radīta jauna zināšanu bāze, nodrošinot sistemātisku un integrētu Latvijas kultūras un mākslas objektu kā unikāla kapitāla, kas rada jaunas vērtības sabiedrības un valsts ekonomikas vajadzībām, analīzi;
- ir attīstīts ekosistēmas un kultūras kapitāla konceptu analītiskais un metodoloģiskais potenciāls, kā arī izgaismoti Latvijas kultūras ekosistēmas attīstības šķēršļi, resursi un iespējas jaunu kultūras vērtību radīšanā;
- starpinstitucionālas un vairāku paaudžu zinātnieku un studējošo komandas darbs mazinājis zinātniskās darbības fragmentāciju, atvēris jaunas resursu apmaiņas formas, mijiedarbē ar kultūras, mākslas un mantojuma kopienām ļāvis apzināties un reprezentēt Latvijas kultūras un mākslas pētniecību kā kultūras un mākslas ekosistēmas un kultūras kapitāla resursietilpīgu daļu.

Projekta zinātniskie rezultāti prezentēti starptautiskā līmenī, publicējot zinātniskus rakstus un piedaloties starptautiskās konferencēs, kā arī aicinot ārvalstu pētniekus uz projektā īstenotajām konferencēm un semināriem. Lai nodrošinātu zinātnisko rezultātu maksimālo izplatību, projektā tika ievēroti atvērto datu principi. Pētījumu rezultāti tika publicēti atvērtās piekļuves izdevumos, bet, ja tas nebija iespējams, tie tika izplatīti individuāli. Projekts ir veicinājis gan mākslas pētniecības, gan kultūras un mākslas studiju metodisko pamatprincipu attīstību. Eksperti norāda, ka projekta aktivitāšu un visu zinātnisko rezultātu skaits nacionālā un starptautiskā līmenī ir iespaidīgs un dažās kategorijās ievērojami pārsniedz sākotnēji izvirzītos mērķus.

Projekta ietvaros tika izveidota sadarbība starp piecām Latvijas zinātniskajām partnerinstitūcijām, kas specializējas humanitārajās un mākslas zinātnēs. Šāda plaša mēroga sistemātiska un politematiska sadarbība tika īstenota pirmo reizi. Tā palīdzēja iegūt jaunu sadarbības pieredzi, paplašināt kontaktu tīklu, nostiprināt pētniecības kapacitāti un administratīvo pieredzi. Svarīgi, ka sadarbība ietvēra ne tikai projekta partnerinstitūcijas, bet arī citas zinātniskās institūcijas Latvijā un ārzemēs. Pateicoties lielajam pētniecībā iesaistīto studentu skaitam, kļuva iespējama jaunas pētnieku paaudzes attīstība. Piedaloties pētnieciskajā darbā, daļai studējošo radās motivācija turpināt izglītību nākamajā līmenī, attīstot ar projektu saistītās pētnieciskās tēmas savās individuālajās studijās.

Projekta rezultātiem un aktivitātēm ir ietekme uz kultūras politikas veidotājiem un īstenotājiem, kā arī plašāko sabiedrību. Tā tika nodrošināta, organizējot seminārus un konsultācijas politikas veidotājiem un īstenotājiem nacionālā un vietējā līmenī, kā arī izstrādājot rīcībpolitikas ieteikumus. Pētnieki regulāri sadarbojās ar Kultūras ministriju un tās tiešās padotības iestādēm. Dažādu aktivitāšu mērķauditorija bija arī plašākā sabiedrība kopumā.

Realizējot projekta komunikācijas aktivitātes, ieviesēji tiecās pēc viegli un vienkārši izvietotas, saprotamas un daudzpusīgas informācijas par projektu, iesaistītajām institūcijām, pētniekiem un sasniegtajiem rezultātiem. Uzsākot projektu, komanda izstrādāja vadlīnijas, kas paredzēja maksimālu komunikācijas aktivitāšu daudzveidību (izstādes, debates, publiskas sarunas, populārzinātniski raksti, drukātajos un elektroniskajos medijos, emuāri, TV un radio uzstāšanās u.c.), pielāgojot tos dažādām mērķauditorijām.

Tas apliecina, ka ir izpildīti arī programmā paredzētie kopīgie jeb horizontālie uzdevumi, un programmas īstenošanas laikā ir sasniegti programmai paredzētie uzdevumi. Projekta īstenotāji ir sasnieguši projekta pieteikumā paredzētos zinātnisko rezultātu kvantitatīvos rādītājus, turklāt tādā rādītājā kā zinātniskās publikācijas Web of Science Core Collection, SCOPUS un ERIH PLUS datubāzēs iekļautos izdevumos ir pārsniegts pusotru reizi. Līdz ar to fakts, ka Humanitāro un mākslas zinātņu nozaru projektā, kas veltīts pamatā atsevišķas valsts un nācijas tematikas izpētei, pētījumu rezultāti pamatā ir publicēti minētajās datubāzēs indeksētos izdevumos pats par sevi ir atzinīgi vērtējams un ļaus nodrošināt plašāku projekta rezultātu izplatību kā nacionālā tā arī starptautiskā mērogā, tajā zinātniskās sabiedrības daļā, kuru zinātnisko interešu lokā ir arī Latvijas kultūras jautājumi.

Pielikumi

1. Datu bāzēs *Web of Science*, *Scopus* un *ERIH PLUS* indeksētas publikācijas

1. Ābele K. (2021) Joining Forces for the Art of the Homeland: The Jahrbuch für bildende Kunst in den Ostseeprovinzen (1907–1913) from the Perspectives of Artistic Collaboration, Visual Documentation, Design and Typography. *Acta Academiae Artium Vilnensis* 101-102, 176–221.
2. Bremša L. (2022) Ieskats Aivara Gulbja radošajā darbībā. Monumentālās un monumentāli dekoratīvās skulptūras. *Mākslas vēsture un teorija* 26, 66-80.
3. Goldberga L. (2022) Foto pastkartes un atmiņa: Latvijas Nacionālās bibliotēkas Konrāda Ubāna Mākslas lasītavas atklātņu kolekcijas interpretācijas iespējas. *LNB Zinātniskie raksti 9. Meklējot metodes un materiālus: fotogrāfijas mantojums kultūras un mākslas vēstures pētniecībā*, 157-172.
4. Goldberga L. (2022) Postcards in the National Library of Latvia: Options for the Interpretation of Photographic Materials. *Letonica* 46, 186-206.
5. Grosa S., Tambaka A. (2022) Neoklasicisma ornamenta gramatika Rīgas vēlā jūgendstila interjeros. *Letonica* 46, 140-159.
6. Jaunslaviete B. (2020) Reception of Czech and Latvian music by German music critics in Riga in the late 19th and early 20th centuries: some comparative aspects. *Musicologica Brunensia* 55: 2, 149-162.
7. Jaunslaviete B. (2022) Latvian Music in the Forums of the Composers Union from the Late 1970s until the Late 1980s: Main Manifestations of Sociocultural Change. *Lietuvos muzkologija / Lithuanian Musicology* 22, 104-117.
8. Kļaviņš E. (2022) “Dubultā koda” pazīmes ortodoksālā socreālisma posma tēlotājā mākslā Latvijā. *Mākslas vēsture un teorija* 26, 52-65.
9. Klotiņš A. (2020) Latviešu komponistu adaptācijas varianti pēckara Eiropā. *Letonica* 42, 38-48.
10. Kudiņš J. (2020) The Rock Opera Lāčplēsis (Bearslayer, 1988): Symbolic Meaning in the Historical Change Process and the Cultural Memory of Latvia. *Lietuvos muzkologija / Lithuanian Musicology* 21, 94-111.
11. Kukaine J. (2020) Picking Sides, Picking Selves: Elīna Eihmane and Maternal Entanglement. *Photography and Culture* 13:3-4, 385-401.
12. Kukaine J. (2021) Aleksandra Beļcova (1892–1981): on Course for Virtual Feminist Museum. *The Proceedings of the Art Museum of Estonia*, 166-190.
13. Peļše S. (2021) Socreālisma klasiskā modeļa adaptācijas Latvijā pirmajā padomju varas gadā (1940–1941). *Mākslas Vēsture un Teorija* 25, 55-69.
14. Sirica I. (2022) Contemporary Latvian Design in Symbiosis with Local Handicraft Tradition. *An International Journal of Sociocultural Anthropology. A Periodical of the Hungarian Academy of Sciences* 66:2, 325-342.
15. Sirica I., Veilande-Apine I. (2022) Textile Artists of the 1970s—1980s—Leaders of Folk Applied Art Studios. *Letonica* 46, 162-184
16. Taurens J. (2022) Postkoloniālais feminisms Ingas Gailēs prozā: vardarbība un seksualitāte. *Letonica* 45, 8-27.
17. Teivāne K., Mintauris M. (2022) Pilsētas tēls modernitātes kontekstā. Roberta Johansona fotogrāfijās fiksētā Rīgas 20. gs. pirmās puses ainava. *LNB Zinātniskie raksti 9. Meklējot metodes un materiālus: fotogrāfijas mantojums kultūras un mākslas vēstures pētniecībā*, 173-191.

18. Tišheizere E., Kreicberga Z., Ulberte Z. (2022) Defining Contemporary Theater: Global Experiences and Latvian Practices. *Letonica* 46, 81-101.
19. Vikmane E., Kristāla A. (2022) Pandemic-driven Digital Innovation in Latvian Museums: Diversity, Diffusion, and Role in Sustainable Development. *Communications in Computer and Information Science* 1645, 287–302
20. Vikmane E., Laķe A. (2021) Critical Review of Sustainability Priorities in the Heritage Sector: Evidence from Latvia's Most Visited Museums. *European Integration Studies* 15, 95-109

2. Monogrāfijas, to nodaļas

1. Hanovs D., Liniņa K. (2022) B kā baroks. Rīga : Latvijas Nacionālā bibliotēka, [2022] 285, [1] lpp. ISBN 9789934610219
2. Klotiņš A. (2022) Mūzika bēgļu gaitās: Latviešu mūzikas dzīve un jaunrade pēckara Eiropā 1944–1951. LU LFMI apgāds
3. Pērkone, I., Rietuma, D., Balčus, Z., Zacmane, D. Boka-Grūbe, I, Reitere, E., Ceriņa, D., Šimanis, D. (2022) Latvijas kinomāksla. Jaunie laiki 1990-2020. Dienas grāmata, Latvijas Kultūras akadēmija.
4. Taurens J., Kukaine J. (2022) *A Smuggler, a Butcher, and a Fairy: Doing Things with One's Body. Transnational Belonging and Female Agency in the Arts.* (K. Dormor and B. Sliwinska, eds.). London and New York: Bloomsbury Academic. Bloomsbury Visual Arts. 239-258

3. Promocijas darbi

1. Agita Gritāne (2022) Mākslinieka Jēkaba Bīnes (1895-1955) dzīves gājums un daiļrade Latvijas mākslas, sociālo un politisko notikumu kopainā. Latvijas Mākslas akadēmija.
2. Hermane Agnese (2022) Līderības izpausmes Dziesmu un deju svētku māksliniecisko kolektīvu vadībā. Latvijas Kultūras akadēmijas promocijas padome

4. Ziņojumi, vadlīnijas, rekomendācijas

1. *Priekšlikumi rīcībspolitikas plānošanai "Rezultatīvie rādītāji (projekts) Kultūrpolitikas pamatnostādņēm 2021.–2027.gadam „Kultūrvalsts”" (2021)*
2. *Pētījuma ziņojums "Jaunieši Latvijā: dalība kultūras un radošajās aktivitātēs" (2022)*

Latvijas Zinātnes
padome

Sagatavoja
Latvijas Zinātnes padome